

INSTITUTT FOR
KIRKE-, RELIGIONS- OG LIVSSYNSFORSKNING

Årsmelding 2021

Vedtatt på KIFO styremøte 10. mars 2022

sak 04/22

INNHOOLD

INNHOOLD	1
1 KIFO, INSTITUTT FOR KIRKE-, RELIGIONS- OG LIVSSYNSFORSKNING 2021	2
1.1 EN SAMMENFATTENDE INTRODUKSJON TIL ÅRSMELDINGEN	2
STYRETS VURDERING	5
2 VIRKSOMHETEN 2021	7
KIFOS FORMÅL	7
ORGANISASJON OG STAB	7
KONTAKT OG SAMARBEID I NETTVERKET	8
INTERNASJONALT SAMARBEID	9
SENTRALE AKTIVITETER 2020	10
NORDIC JOURNAL OF RELIGION AND SOCIETY (NJRS) OG NORDIC ASSOCIATION FOR THE SOCIOLOGY OF RELIGION (NASR)	12
PUBLISERING OG FORMIDLING	13
ØKONOMI	13
NY AVTALE MED KIRKERÅDET OM GRUNNBEVILGNINGEN	14
3 HOVEDSAMARBEIDSPARTNERNE, REPRESENTANTSKAPET OG STYRET	15
HOVEDSAMARBEIDSPARTNERE 2021	15
REPRESENTANTSKAPET 2021	15
KIFOS STYRE 2021	16
4 ANSATTE	17
5 PROSJEKTER UNDER ARBEID 2021	18
5.1 BEFOLKNINGSUNDERSØKELSER OM VERDIER OG LIVSSYN	18
5.2 ENDRINGER I DEN NORSKE KIRKE OG I HELE LIVSSYNSFELTET	19
5.3 RELIGIØS PRAKSIS I ET LIVSSYNSMANGFOLDIG SAMFUNN	21
5.4 ANDRE PROSJEKTER	22
6 PUBLIKASJONER	24
6.1 BØKER	24
6.2 ARTIKLER I BØKER	24
6.3 ARTIKLER I TIDSSKRIFTER	24
6.4 RAPPORTER	25
6.5 BOKANMELDELSE I VITENSKAPELIG TIDSSKRIFT/FAGTIDSSKRIFT	25
6.6 BEDØMMELSESKOMITEER (DR.AVH., DISPUTASER, TILSETTINGER)	26
6.7 FOREDRAG OG GJESTEFORLESNINGER	26
6.8 INVITERT PRESENTASJON VED VITENSKAPELIG KONFERANSE	28
6.9 PAPERPRESENTASJON VED VITENSKAPELIG KONFERANSE	28
6.10 FRAMTREDEN I MEDIA: KRONIKKER, ARTIKLER, INTERVJUER	29

1.1 EN SAMMENFATTENDE INTRODUKSJON TIL ÅRSMELDINGEN

KIFO, Institutt for kirke-, religions- og livssynsforskning leverer forskningsbasert kunnskap om kirke, religion og livssyn i samfunnet. KIFOs forskning har gjennomslag i mediene og stimulerer ofte viktige debatter i Den norske kirke og den videre offentligheten. KIFOs forskere kombinerer anvendt og utadvendt forskning med vitenskapelig publisering.

I 2021 har KIFO fulgt opp prioriteringene i strategiplanen: 1. Endring og kontinuitet i Den norske kirke. 2. Religion i samfunnet og religiøst mangfold. 3. Livssyn, verdier og etikk.

1. Endring og kontinuitet i Den norske kirke

Den nye loven for tros- og livssynssamfunn trådte i kraft 1. januar 2021. En ny felles lovgivning for alle tros- og livssynssamfunn innebærer også at en større del av Den norske kirkes ordning blir opp til kirken selv å bestemme. Vi hører stadig uttrykket om at kirken nå er blitt «alene hjemme». Samtidig ble det fastslått at den offentlige finansieringen opprettholdes og at den fremdeles skal deles mellom staten og kommunene. Den lokale kirken kan derfor kalles en «kommunekirke».

Den norske kirke har igangsatt en omfattende prosess for å utrede og beslutte hvordan den kirkelige organisasjonen skal se ut i fremtiden. En sentral målsetning er å få en felles arbeidsgiverlinje. Flere utvalg har arbeidet med ulike sider av organisasjonsspørsmålet og et utvalg ledet av Morten Müller-Nilsen la frem et forslag om en ny organisering av den lokale kirken. Forslaget om å opprette prostifellesråd, et nytt organ mellom dagens fellesråd og bispedømmeråd som skulle være en felles arbeidsgiver ser ikke ut til å ha overlevd høringsrunden.

KIFO har undersøkt arbeidsforhold og meninger om organisasjonsspørsmålet hos de fellesrådsansatte på oppdrag for Fagforbundet. Rapporten vil foreligge vinteren 2022, men en foreløpig oppsummering viser at de lokalt ansatte er negative til forslaget om et prostifellesråd og bekymret for den lokale forankringen til kommunen.

1. januar var det 100 år siden lov om menighetsråd trådte i kraft. 4. februar arrangerte MF vitenskapelig høyskole, KIFO og Kirkerådet et webinar som belyste demokratiutviklingen i Den norske kirke fra ulike teoretiske innfallsvinkler. Vi fikk også et innblikk i menighetsrådets rolle i unntakstider, som under okkupasjonen eller etter en kirkebrann. Dagen ble avsluttet med en paneldebatt ledet av Elise Kruse fra Vårt Land.

Pandemien brakte også store utfordringer for tros- og livssynssamfunnene. KIFO har fulgt med på utviklingen av smittevernregimene og hvordan Den norske kirke har tilpasset seg til nedstengning, delvis åpning og krevende regler. Den norske kirke var raskt ute med et digitalt tilbud. Det var allerede før pandemien vedtatt at Kirkerådet skulle gjøre en satsning på dette. Da samfunnet ble stengt ned i mars 2020 valgte også mange lokale menigheter å digitalisere gudstjenester og andre religiøse tilbud. Vi så en lignende tendens hos andre tros- og livssynssamfunn. Kirkebenkene som i begynnelsen av pandemien ikke ble definert som «fastmonterte sitteplasser», ble endelig godkjent på linje med kino- og sportstribuneseter. Den norske kirke og resten av tros- og livssynssamfunnene var imidlertid misfornøyd med at deres virksomhet av myndighetene ikke ble betraktet som «samfunnskritisk».

KIFO utvidet i 2021 forskningen på pandemien ved å se på gjennomføringen av de store høytidsfeiringene under pandemi-unntakstilstanden og hvordan Den norske kirke har gjennomført begravelsesritualer. KIFO formidlet resultater fra denne forskningen gjennom et KIFO-seminar 12. oktober. Seminaret ble gjennomført som et fysisk arrangement og samlet 40 deltakere. I den avsluttende panelsamtalen kom det fram nye interessante opplysninger fra kringkastingssjefen og Kulturdepartementets representant, om NRK og regjeringens politikk i forhold til jule- og nasjonaldagsfeiringen under koronaen. KIFO deltok også i planleggingen og gjennomføringen av en forskningsworkshop 17 – 19. november med tittelen «Religious rituals and community in an age of social distancing», arrangert av Teologisk fakultet, ved Universitetet i Oslo sammen med Helsingfors universitet og Aarhus Universitet.

På grunn av pandemien er det ventet at Den norske kirkes aktivitetsmålinger vil være omtrent like lave i 2021 som i 2020. Det er imidlertid knyttet stor spenning til de langsiktige virkningene av disse unntaksårene. Har kirken mistet medlemmer på grunn av nedstengte arrangementer og tilbud? Har kirken mistet noe av kontakten med dem som fortsatt er medlemmer? Vil den digitale satsningen bli videreført i samme omfang og representerer dette en ny og annerledes form for religiøs praksis? Dette er endringer som KIFO vil følge med på i sin videre forskning.

2. Religion i samfunnet og religiøst mangfold

Den norske kirke taper litt av sin medlemsandel hvert år og hadde 68 prosent av befolkningen som medlemmer i 2020. Det betyr ikke at andelen ikke-religiøse øker tilsvarende. En stor gruppe nordmenn er medlemmer av andre trossamfunn, både kristne og ikke-kristne. 11 prosent av befolkningen er medlem av et trossamfunn utenfor Den norske kirke og over halvparten av disse er kristne (SSB.no). Andre undersøkelser som er gjort, blant annet KIFOs tros- og livssynssurvey i 2018, tyder på at sekulariseringen i betydning mindre religiøsitet fortsetter. Det er likevel nesten 80 prosent som fremdeles velger å være registrert som medlem i et trossamfunn. Vi regner også med at det er mange som benytter og kjenner tilhørighet til trossamfunn uten å registrere seg og enkelte trossamfunn velger også å stå utenfor den offentlige registrerings- og finansieringsordningen fordi de er svært små eller av prinsipielle årsaker, som Jesu Kristi Kirke av Siste Dagers Hellige (mormonerne).

KIFO har samarbeidet med Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn (STL) om forskning på virkninger av pandemien hos deres medlemmer. KIFO deltok også på stiftelsesmøtet til OSLO STL (lokallag) med en presentasjon av menighetsundersøkelsen vi publiserte i 2020. I forbindelse med et forskningssamarbeid med Folkemuséet om høytidsfeiringene under pandemien fikk vi hjelp fra de religiøse paraplyorganisasjonene til å rekruttere flere informanter fra minoritetsmiljøer.

KIFO har i flere år forsket på ekstremisme og hatretorikk og bygget opp internasjonalt anerkjent kompetanse på dette feltet. Religion synes i økende grad å bli et grunnlag for rasisme og diskriminering, og religiøs nasjonalisme der det vises til såkalte «kristne verdier» og symboler en del av høyreekstrem retorikk. Som en oppfølging av den forrige regjeringens «Handlingsplan mot islamhat» deltok KIFO i 2020 i et prosjekt for Bergen kommune for å kartlegge strukturell rasisme. På senhøsten 2021 inngikk KIFO en lignende avtale med Oslo kommune for å undersøke erfaringer med diskriminering og rasisme i møte med kommunen. KIFO deltar også i et flerårig forskningsrådsprosjekt om islamofobi (INTERSECT) som ledes av MF Vitenskapelig høyskole.

Den norske kirkes trosopplæringsreform har vært et forskningstema i KIFO gjennom en årrekke. KIFO deltar nå i et nytt forskningsrådsprosjekt om trosopplæring blant norske katolikker og muslimer. Forskningsgruppen er ledet fra Høgskolen i Innlandet (HINN). KIFOs tidligere survey-undersøkelser vil bli trukket inn som del av det empiriske materialet og i tillegg skal KIFO i 2022 gjennomføre en tros- og livssynsundersøkelse blant norske muslimer.

3. Livssyn, verdier og etikk

Religion og sosiale verdier blir i økende grad trukket inn i polariserende samfunnsdebatter. I et felt der det åpenbart sirkulerer mange fordomsfulle stereotypier og mye feilinformasjon, er det behov for empiriske fakta og kvalitetskontrollert kunnskap. KIFO utfører stadig nye analyser av survey-data innhentet gjennom internasjonale spørreundersøkelser som ISSP og egne surveyer som Religion 2019 og medlemsundersøkelser for Den norske kirke. Vi samarbeider også med medier om formidling og popularisering av statistikk og forskningsresultater for å nå ut til et bredere publikum.

Kulturelle endringer og variasjoner i verdisett kan også undersøkes gjennom personlige intervjuer og ved nærstudier av rituell praksis. I 2021 har vi sett spesielt på hvordan begravelseritualer har blitt tilpasset til og gjennomført under pandemien. Forskningen reiser spørsmål om nødvendige akutte tiltak har fremskyndet en utvikling som var på gang uavhengig av pandemien. Den norske kirkes livsfaseritualer synes å få et sterkere fokus på det personlige. Vi har også registrert at egne dåpsarrangementer for familie og dåpsfølge utenom de ordinære gudstjenestene er populære, selv om det ble innført som en nødløsning da det ble innført deltakerbegrensninger.

KIFOs produksjon i 2021

KIFO har hatt fem forskere i fulltidsstilling, en forsker i deltidsstilling, og én professor II (20 %) i tillegg til forskningssjef. Blant forskerne er det én teolog, fem sosiologer og to sosialantropologer.

Korona-pandemien har også i 2021 satt sterke begrensninger når det gjelder faglig kontakt. Mange planlagte konferanser i 2021 ble enten satt på vent, eller avlyst, mens enkelte ble omgjort til digitale webinarer. Bruk av hjemmekontor har nok også gått utover produktiviteten og trivselen på grunn av redusert tilgang til kontoret og ansikt-til-ansikt kontakt med kollegaene.

Hele 2021 har imidlertid vært sterkt påvirket av en krevende forhandling med Kirkerådets sekretariat om betingelser for fortsatt drift. De første månedene i 2021 var preget av stor usikkerhet. KIFO har måttet prioritere en del av sin arbeidskapasitet til å arbeide med sin overlevelse som forskningsinstitutt. Dette har også fått konsekvenser for vår evne til å beholde kompetanse. Én medarbeider sluttet 31. desember 2021.

Forhandlingene med Kirkerådet fikk heldigvis en god løsning til slutt og KIFO kunne signere en ny avtale før jul om bruken av grunntilskuddet fra Den norske kirke. Avtalen skisserer et femårig forskningsprogram, omtalt som «langsiktige oppgaver», som tematisk ligger nært beskrivelsen av KIFOs vedtektsfestede forskningsoppgaver. I avtalen fremgår det også at KIFO og Kirkerådet hvert år kan avtale avgrensede enkeltprosjekter innenfor en bestemt ramme.

Antall publikasjoner er lavere enn i 2020. Det er grunn til å tro at pandemien og usikkerheten om instituttets fremtid har påvirket produksjonen. KIFO-forskerne har i 2021 publisert 1 bok, og 7

fagfelleverderte artikler i anerkjente vitenskapelige publiseringskanaler, hvorav 6 på engelsk og 1 på tysk. I tillegg kommer 2 artikler uten fagfellevurdering, 4 utgitte rapporter og 2 bokanmeldelser.

KIFO ser det som del av sitt samfunnsoppdrag å formidle forskningsresultater og kunnskap om vårt forskningsfelt. Alle KIFOs forskere driver derfor omfattende utadrettet virksomhet. Antall medieoppslag har også vært noe lavere enn i fjor, men det er fremdeles høyt. I 2021 viser opptellingen 45 mediebidrag.

Forskerne er også etterspurte som foredragsholdere og kommentatorer. KIFO har i 2021 bidratt til presentasjoner på konferanser og inviterte forelesninger, men denne aktiviteten har også dette året blitt begrenset på grunn av korona-pandemien. Forskerne har likevel gitt 46 forelesninger på konferanser eller andre faglige sammenhenger i 2021.

KIFOs forskere var i 2021 til sammen engasjert i 16 ulike prosjekter.

STYRETS VURDERING

To faktorer har preget KIFO i 2021, begge har bidratt til å skape økt usikkerhet: dels den generelle covid-19 pandemien, dels KIFOs stilling i relasjon til Den norske kirke. Der usikkerhet forbundet med pandemien fremfor alt rammet de daglige arbeidsforholdene for forskningen, dreide usikkerheten rundt Den norske kirkes tanker om KIFO seg i hovedsak om et lengre tidsperspektiv, om hvilke betingelser KIFO skulle ha i fremtiden. Et stykke inn i 2022 har pandemien blitt en håndterbar samfunnsmessig komplikasjon, og KIFOs relasjon til Den norske kirke har blitt nedtegnet i en avtale som inntil videre er fastsatt for fem år. Dermed er utsiktene for KIFO i 2022 annerledes enn de var i 2021; usikkerheten har sluppet taket, KIFO kan satse med full styrke.

Et forskningsutvalg med ledende og erfarne forskere fra universitet, høyskole og forskningsinstitutt bistår forskningssjefen med vurderinger og råd. Som forberedelse til denne årsmeldingen har utvalget skrevet følgende:

Forskningsutvalget forstår at det har vært lagt ned et stort arbeid for å få på plass en avtale med kirkerådet som vil gjøre det mulig å føre videre det omfattende og viktige forskningsarbeidet som KIFO driver. Tatt i betraktning av at disse prosessene har krevet innsats fra staben, er forskningsutvalget imponert av den innsats som har vært lagt ned i de ulike prosjekter. Vi mener også at det resultat som er kommet i form av ny avtale, gir et godt grunnlag for å videreføre og utvikle KIFO som forskningsinstitutt og forskningsutvalget ser fram til å bidra i dette. Her har ledelsen og de ansatte gjort et formidabelt arbeid med å få dette i havn.

Når det gjelder forskningsvirksomheten i 2021, er vårt inntrykk at den har vært opprettholdt på høyt nivå tross de utfordringer som er nevnt ovenfor. Vi vil særlig bemerke den grundige, spennende og viktige innsatsen som har vært gjort med diverse «koronaprojekter». Her har KIFO lyktes med å være aktuelle og relevante i forhold til den løpende samfunnsutviklingen, samtidig som man har bygd på mye av den forskning som tidligere har vært gjort av flere medarbeidere. En slik kombinasjon av langvarig kunnskapsproduksjon og bruk av dette til å belyse helt uventede og aktuelle tema, viser KIFOs faglige styrke og samfunnsmessige berettigelse.

Styret tar seg den frihet å sitere uttalelsen i sin helhet for å underbygge styrets egen vurdering av instituttets flid, nemlig at stab og forskningssjef – enda en gang – har vært virksomme i et omfang som langt overskrider rimelige forventninger. De innledningsvis nevnte usikkerhetene kan ha innebåret at tallene for de ulike prestasjonstypene (artikler, publikasjoner, mediefremtredelser etc.) er lavere enn i foregående år, men en sammenligning med universiteter, høyskoler og forskningsinstitutter vil bekrefte at KIFOs forskere har vært svært produktive. Den som vi se belegg for påstanden om forskernes produktivitet kan kikke på evalueringsrapporten om KIFO fra 2019¹. Bedømmelsen av KIFO er like gyldig to år senere, det vil si året for denne meldingen.

Også når det gjelder innholdet i den kunnskapsoppbyggingen som forskerne har utført, lener styret seg til det erfarne forskningsutvalgets bedømmelse, nemlig at KIFO har lyktes med å fokusere og adresser problemer som har vært aktuelle i øyeblikket og som krever en rask planlegging og datainnsamling. Eksempelet er kirkers og trossamfunns håndtering av pandemisituasjonen. Med sin generelle religions- og samfunnsvitenskapelige kompetanse har forskerne kunnet identifisere hvordan de aktuelle problemene henger sammen med bredere teoretiske idéer, og de har sørget for å innhente primærdata for å – litt lengre frem – analysere situasjonen på en kyndig måte. KIFO kan være en liten forskningsorganisasjon, men litenheten skaper bevegelse og reaksjonsevne, hvilket har vist seg verdifullt i en situasjon med pandemi.

At året 2021 også har innebåret en sikring av KIFOs virksomhet til og med 2026 er derfor en milepæl som er verdt å notere seg. Fra å ha vært økonomisk usikker i flere år, har KIFO nå fått en stabilitet som gir instituttet mulighet til å satse fremover med å utforme detaljene i det som er dets hovedmål, nemlig å skape ny og forskningsbasert kunnskap om kirkens og religionens utvikling i Norge. Styret ser tillitsfullt frem til fruktene av instituttets arbeid.

¹ Halvorsen, Lars J., og Anders Aschim. 2019. *“Eit senter for forskning i samtid og kyrkje”?: Evaluering av KIFO, Institutt for kirke- religions- og livssynsforskning*. Elverum, NO: Høgskolen i Innlandet.

KIFOS FORMÅL

KIFO, Institutt for kirke-, religions- og livssynsforskning ble opprettet i 1993 av Kirkerådet i Den norske kirke etter oppdrag fra Kirkemøtet, og har ifølge vedtektene følgende formål:

- Å drive og stimulere til forskning om kirke, religion og livssyn i samfunnet
- Å drive utrednings- og utviklingsarbeid i det samme fagområdet
- Å formidle forskning og forskningsresultater til brukerne, til menighetene, til samfunnet og til den offentlige debatten

KIFO skal drive forsknings-, utrednings- og utviklingsarbeid innenfor sitt arbeidsområde, med særlig vekt på empirisk forskning. KIFO skal være en fri og uavhengig forskningsinstitusjon. Grunnforskning vil ofte være initiert av KIFO og/eller KIFOs samarbeidspartnere og finansiert gjennom grunnfinansieringen, eventuelt gjennom Norges Forskningsråd eller andre eksterne forskningsfond. Anvendt forskning vil som regel være utviklet i samarbeid med og finansiert av oppdragsgivere.

KIFO har et forskerfokus på rollen Den norske kirke og andre tros- og livssynssamfunn har i samfunnet, og virkninger av politiske og kulturelle endringer. KIFO bidrar til å fortolke mangfoldet innenfor religions- og livssynsfeltet og i den sosiale og kulturelle konteksten. Aktuelle utfordringer for Den norske kirke er også viktig å belyse ut ifra et internasjonalt perspektiv.

KIFO har en tverrfaglig kompetanseprofil. I praksis skjer dette ved at fagpersoner med ulike kompetanse samarbeider om prosjekter, og gjennom å inkludere ulike teoretiske, empiriske og metodiske perspektiver. KIFOs hovednisjer innenfor et bredere forskersamfunn vil være å, (a) omsette spesifikke kirkefaglige utfordringer til mer generelle samfunnsvitenskapelige eller humanistiske forskningsspørsmål, (b) anvende teoretisk innsikt i praksisnære forskningsprosjekter, (c) utvikle kvantitativ datainnsamling og analyse på livssynsfeltet, og (d) bidra til å styrke og opprettholde et nordisk religionssosiologisk forskningsmiljø. Strategisk plan fastsetter følgende særlige satsingsområder for:

- Endring og kontinuitet i Den norske kirke
- Religion i samfunnet og religiøst mangfold
- Livssyn, verdier og etikk

Analyse av og forskning om statistikk-data for kirke-, religions- og livssynsfeltet er et kontinuerlig ansvar for KIFO.

ORGANISASJON OG STAB

Staben på KIFO i 2021 har bestått av 5 forskere i 100 prosent stilling, 1 forsker i deltidsstilling, forskningssjef med 33 prosent forskningsandel, en rådgiver i administrativ stilling. Blant de heltidsansatte var det 2 forskere med professorkompetanse, 2 forskere med doktorgrad og 1 forsker med mastergrad. KIFO videreførte avtalen med en professor II i 20 % stilling. Bemanningen har variert gjennom året. Ved utgangen av 2021 var det 7,4 årsverk ved KIFO.

Ann Kristin Gresaker har hatt permisjon i perioden 4.januar til 31.desember og sa opp sin stilling med virkning fra 1.januar 2022. Carsten Schuerhoff ble ansatt som vikar i hennes stilling for perioden fra 1.mars til 31. desember 2021.

Representantskapsmøtet ble avholdt digitalt 25. mai 2021.

Det ble valgt en valgkomité som består av: Professor Per Halse, Høgskolen i Volda
Professor Ida Marie Høeg, Universitetet i Agder. Dekan Aud Valborg Tønnessen, TF, ønsker å fratre som leder i valgkomiteen. Styret foreslo Professor Per Halse (HiV) som leder i valgkomiteen og professor Geir Skeie (UiS) som medlem av valgkomiteen.

KIFOs virksomhet ble drøftet etter en innledning av styreleder Jørgen Straarup. Samtalen kretset rundt KIFOs økonomi og relasjon til Den norske kirke, blant annet på bakgrunn av forhandlingsprosessen med Kirkerådet om grunnbevilgningen som ble innledet i februar.

KIFOs styre har avholdt syv møter. Grunnet koronarestriksjoner ble mesteparten av styremøter gjennomført elektronisk på Teams og det ble behandlet 39 saker. Den viktigste saken i 2021 har vært Kirkerådets behandling av sin relasjon til KIFO og spørsmålet om grunnbevilgningen. Dette har medført ekstraordinær styrevirksomhet i hele 2021.

KIFOs forskningsutvalg (FU) har en rådgivende funksjon overfor styret og forskningssjefen. Utvalget består av professor Geir Skeie, Universitetet i Stavanger, førsteamanuensis Lars Laird Iversen, MF vitenskapelig høyskole, forsker II Signe Bock Seggaard, Institutt for samfunnsforskning, og forsker II Tore Witsø Rafoss som ansattes representant.

FU har hatt to møter i 2021, alle på Teams, og behandlet 12 saker.

Kirkerådet innkalte til årlig møte med KIFO 18. august.

KONTAKT OG SAMARBEID I NETTVERKET

KIFO arbeider sammen med sine hovedsamarbeidspartnere og andre nasjonale og nordiske institusjoner om en rekke forskningsprosjekter, blant annet:

- *Ritualer og religiøse fellesskap under koronakrisen* er et paraplyprosjekt for forskning på virkninger av pandemien. KIFO inviterte forskere ved KIFOs hovedsamarbeidspartnere og har samarbeidet med deltager Elisabeth Tveito Johnsen ved Teologisk Fakultet og Erling Birkedal på MF vitenskapelig høyskole. Datainnsamlingen har skjedd gjennom case-studier i menigheter, innsamling av aktivitetsdata på digitale medier og survey om forventninger til julefeiringen i 2020 og spørrelister (Norsk etnologisk granskning). En workshop på Teologisk Fakultet («Religious rituals in an age of social distancing») i november 2021 var en del av denne satsningen. KIFO har også samarbeidet med Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn (STL) om en datainnsamling fra ledere i trossamfunnene. I tillegg til KIFO har Stiftelsen Fritt Ord, forskningsprogrammet ReNEW og STL bidratt med midler. Olaf Agedal, Ånund Brottveit, Carsten Schuerhoff og Tore Witsø Rafoss har arbeidet med prosjektet i KIFO.

- *Religious rituals and community in an age of social distancing* var navnet på en nordisk workshop (se forrige punkt) for forskning på trossamfunn og religiøs praksis under pandemien. KIFO var co-organisator for arrangementet som ble avviklet på Teologisk Fakultet (TF) ved Universitetet i Oslo, i samarbeid med Helsingfors universitet og Aarhus Universitet. Det var også forskere fra University of Eastern Finland, Uppsala universitetet, Universitetet i Agder, Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi og Institutt for medier og kommunikasjon ved Universitetet i Oslo.
- *Burning The Qur'an: Blasphemy, Free Speech and Hate Speech in Norway* er et delprosjekt tilknyttet NFR-prosjektet *INTERSECT Intersecting Flows of Islamophobia* som er ledet av Iselin Frydenlund ved MF vitenskapelig høyskole og forankret i MF og C-Rex Senter for ekstremismeforskning ved Universitetet i Oslo. Sindre Bangstad deltar som KIFO-forsker i dette internasjonale prosjektet som tar for seg ulike former for islamofobi i ulike deler av verden, og herunder hatkriminalitet, hatretorikk og diskriminering rettet mot muslimer i Norge.
- *Non-formal faith education among religious minorities in Norway FAITHED* ledes av Anders Aschim ved Høgskolen i Innlandet (INN) og er finansiert av forskningsrådet. KIFO deltar ved Ånund Brøttveit. Foruten et forskerteam ved INN består forskergruppen av forskere fra Teologisk fakultet (TF), Høgskolen i Volda og forskningsinstituttet PRIO. Forskningsprosjektet undersøker erfaringer fra minoritets elever når det gjelder trosopplæring i katolske og muslimske trossamfunn og skolens KRLE-undervisning. KIFO vil særlig bidra med data fra tidligere surveys om tro og livssyn i befolkningen, menighetsundersøkelsen i Oslo og en planlagt survey blant norske muslimer.

Representantskapsmøtet ble gjennomført som et heldigitalt Teams-arrangement. Møtet ble avsluttet med et faglig seminar som ble innledet med et foredrag med tittelen *22.juli – 10 år etter* av KIFO-forsker Tore Witsø Rafoss. Olaf Agedal, også KIFO, holdt deretter et innlegg hvor han analyserte den rollen Oslo Domkirke spilte i sorgbearbeidelsen. Til sist fortalte domprost Anne-May Grasaas om planene for 10-årsmarkeringen for terrorhandlingene.

Samarbeid i nettverket skjer også i form av at KIFO forskere påtar seg undervisnings-, veilednings- og evalueringsoppdrag for studenter ved institusjonene.

INTERNASJONALT SAMARBEID

KIFOs forskere har i 2021 vært aktive i flere internasjonale forskningssamarbeidsprosjekter, og har verv i internasjonale fagorganisasjoner: Inger Furseth er president i den internasjonale foreningen for religionssociologi: International Society for the Sociology of Religion (ISSR). Bangstad er med i International Advisory Board for det Horizon 2020-finansierte prosjekt D-RAD, som ledes fra University of Glasgow i Skottland.

Sindre Bangstad er medlem av International Advisory Board for det nye tidsskriftet *Public Anthropology*, som utgis av Brill, samt Taylor & Francis-tidsskriftet *Identities: Global Studies in Culture And Power*. Bangstad har vært en av initiativtakerne til og sentralt medlem av forskningskollektivet 'Theory From The Margins' som jevnlig arrangerer panelsamtaler med aktuelle teoretikere innen

avkolonialisering og perspektiver fra det globale Sør. INTERSECT-prosjektet (beskrevet i forrige avsnitt) har tilknyttet forskere fra USA, Storbritannia, New Zealand, Nederland, Danmark og Sverige. Bangstad samarbeider med professor Bjørn Enge Bertelsen ved UiB og professor Achille Mbembe ved WISER Institute i Johannesburg om en norsk oversettelse av Achille Mbembes utvalgte essay (Nekropolitikk og andre essays, Cappelen Uopulære Skrifter, 2022), samt en engelskspråklig antologi over Mbembes arbeider (Engaging Mbembe, 2023).

Inger Furseth og Netta Marie Rønningen deltar i det internasjonale prosjektet Nonreligion in a Complex Future Project. Blant hovedsamarbeidsinstitusjonene til KIFO deltar også Universitetet i Agder. Den nordiske forskergruppen har deltakere fra Danmark, Sverige og Finland. Prosjektet ledes fra Canada ved professor Lori Beaman, the Canada Research Chair in Religious Diversity and Social Change. Prosjektet undersøker den sosiale betydningen av ikke-religion i Canada, Norden, Australia, USA, Storbritannia og Latin-Amerika for helse, lov, utdanning, miljø og migrasjon.

Edvard N. Larsen deltok i det internasjonale Horizon 2020-finansierte prosjektet GEMM (Growth, Equal Opportunities, Migration and Markets), og er medlem i de internasjonale nettverkene SASE (Society for the Advancement of Socio-Economics) og IMISCOE (International Migration, Integration and Social Cohesion). Han er også medlem av nettverket COIN (Comparative Organizational Inequality Network) i forbindelse med sin postdoktor-stilling ved Universitetet i Oslo.

SENTRALE AKTIVITETER 2020

Prosjektporteføljen for 2021 avspeiler KIFOs strategiske mål slik disse er uttrykt i strategisk plan 2017–2019(20) og den etterspørsel som uttrykkes gjennom ekstern finansiering. I 2021 faller de eksternt finansierte prosjektene i stor utstrekning innenfor KIFOs satsningsområder og bidrar på den måten til at KIFOs sentrale forskningsmål realiseres.

KIFO valgte allerede i mars 2020 å følge med på hvordan pandemien påvirket Den norske kirkes og andre tros- og livssynssamfunns virksomhet. Under paraplyprosjektet «Ritualer og religiøse fellesskap under koronakrisen» har KIFO satt i gang flere delprosjekter, datainnsamlinger og innledet forskningssamarbeid med forskere i andre institusjoner. Pandemien har medført en spesiell unntakstilstand som er viktig å forske på i seg selv. Pandemien har også skapt en naturlig eksperimentsituasjon som har tvunget tros- og livssynssamfunnene og enkeltmennesker til å tilpasse sin religiøse praksis og rituelle behov. Det er viktig å både dokumentere denne unntakstilstanden og å benytte den til å forstå de mest sentrale elementene i organisert religiøs virksomhet og individuelt og personlig trosliv. De «unormale årene» under pandemien reiser også spørsmål om hva som kan vise seg å være varige virkninger eller en fremskyndet utvikling som allerede var latent. Til dette bildet hører også gjennomføringen av de store nasjonale høytidene under pandemien, både nasjonaldagsfeiringen og påske- og julefeiringen. Det har vært viktig å se på disse fenomenene, ikke bare fra majoritetsbefolkningens synsvinkel, men også fra perspektivet til etniske og religiøse minoriteter i Norge.

KIFO har videreført case-studier i tre Oslo-menigheter, to tilhørende Den norske kirke og en moské. I desember 2020 lagde KIFO en survey om forventninger til julefeiringen i 2020 og samarbeidet med Folkemuséet på Bygdøy om en spørreliste (Norsk etnologisk granskning) om erfaringer med denne

julen. Dette ble fulgt opp i januar 2021 med en ny survey om hvordan «korona-julen» hadde blitt opplevd. En lignende survey ble laget i etterkant av 17.mai-feiringen i 2021. Sommeren 2021 lagde KIFO en survey til ulike tros- og livssynssamfunn om hvordan de hadde tilpasset seg pandemien og de ulike smittevernreglene. Den ble sendt ut til medlemsorganisasjonene i Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn, Norges Kristne Råd, Islamsk Råd Norge og Muslims Dialognettverk. Videre ble det startet et prosjekt som undersøker erfaringene med gravferder i Den norske kirke under pandemien, et tema som berører den kanskje mest smertefulle tilpasningen under unntakstilstanden.

KIFO arrangerte et offentlig og fysisk seminar i oktober 2021 om «Høytider og feiringer i koronaens tid», hvor KIFOs forskere fikk formidle fra sin forskning sammen med inviterte forskere fra andre miljøer. Fagdirektør Frode Forland i Folkehelseinstituttet bidro med interessante data om smittespredning i forbindelse med sosiale arrangementer. I en avsluttende panelsamtale kom det fram nye interessante opplysninger fra kringkastingssjefen og Kulturdepartementets representant, om NRK og regjeringens politikk i forhold til jule- og nasjonaldagsfeiringen under koronaen. Seminaret presenterte også en film som KIFO har produsert i samarbeid med firmaet Hagens Filmverden om Id-feiringen våren 2020 («Drive-thru Id»).

I utvikling av eksternt finansierte prosjekter så vel som gjennom prioritering innenfor sin grunnbevilgning, legger KIFO vekt på å respondere på aktuelle utviklingstrekk, behov og initiativer på området kirke, religion og livssyn i samfunnet. Søknadssamarbeidet har involvert forskere fra KIFOs hovedsamarbeidsnettverk og fra andre FoU-miljøer, nasjonalt og internasjonalt. Tematikken har vært nordiske religionspolitiske modeller, hatytringer, rasisme og diskriminering, samfunnsmessige utfordringer forbundet med økende religiøs mangfold, kristne migranter, kirketilhørighet etter konfirmasjon, arbeidsmiljø for ansatte med LHBT-identitet og rekruttering til stillinger i Den norske kirke. KIFO laget en undersøkelse blant lokalt kirkelig ansatte på oppdrag for Fagforbundet, med fokus på arbeidsmiljø og synspunkter på høringsforslaget til ny organisering av den lokale kirken. I desember inngikk KIFO en avtale med Oslo kommune om forskning på erfaringer med rasisme og diskriminering i møte med kommunen, blant Oslos innbyggere.

Sindre Bangstad deltar som nevnt tidligere i prosjektet «INTERSECT: Intersecting Flows of Islamophobia», som administreres av MF Vitenskapelig høgskole. Ånund Brottveit deltar i prosjektet «Non-formal faith education among religious minorities in Norway FAITHED» som er ledet fra Høgskolen i Innlandet (INN) og finansiert av forskningsrådet. Vi erfarer at «nåløyet» for NFR-finansiering er svært trangt, men vi anser det likevel som viktig å utvikle NFR-søknader for å utvide og vedlikeholde KIFOs kompetanse og eksterne forskningsnettverk.

KIFOs grunnbevilgning har blitt anvendt på to måter: For det første ved å gi bedre rom for vitenskapelig publisering og formidling til samfunnet for øvrig, av forskningsbasert kunnskap. For det andre til å utføre forskning på viktige områder som har svakere tilgang på ekstern finansiering. Det legges også vekt på å forske på data tilgjengelig gjennom kirkelige statistikker og registre: Dette skjer, både gjennom særskilte prosjekter basert på kirkestatistikkdata, og gjennom å analysere slike data i andre prosjekter i kombinasjon med andre datakilder.

I tråd med disse overordnede prinsippene har KIFO prioritert følgende forskningsområder:

- Forskning på korona-pandemiens virkning på Den norske kirke og andre trossamfunns virksomhet

- Forskning om religion og offentlighet og religiøs mangfold
- Forskning som gjennom anvendelse og analyse av kirkestatistikk og innsamling av nye survey-data gir kunnskap om tilstand og endring området kirke, religion og livssyn.

Strategiplanen sier at KIFO skal videreføre sitt arbeid med analyse av og forskning på statistikk- og registerdata på kirke-, religions- og livssynsfeltet. KIFO har en unik rolle blant de kirke- og religionsvitenskapelige miljøene når det gjelder kvantitativ forskning. Tore Witsø Rafoss deltar som KIFOs representant i Statistisk sentralbyrås Kirke-KOSTRA gruppe.

NORDIC JOURNAL OF RELIGION AND SOCIETY (NJRS) OG NORDIC ASSOCIATION FOR THE SOCIOLOGY OF RELIGION (NASR)

KIFO har i 2021 fortsatt å bidra til utgivelsen av Nordic Journal of Religion and Society (NJRS), som er et engelskspråklig nivå 2-tidsskrift. (Nivå 2 angir at tidsskriftet har den høyeste rangeringen som vitenskapelig tidsskrift i Norge). NJRS er tilgjengelig på ldunn.no, der tidligere artikler fra og med 2006 er tilgjengelige. Inger Furseth og Mia Lövheim (Uppsala universitet) er redaktører, mens Netta Marie Rønningen er redaksjonssekretær.

I 2021 ble Nordic Association for the Sociology of Religion (NASR) stiftet. Foreningens formål er å fremme religionssosiologi i utdanning og forskning samt stimulere til samarbeid mellom religionssosiologer i alle de fem nordiske landene.

NASR vil sørge for at de nordiske religionssosiologiske konferansene blir arrangert hvert annet år. Foreningen vil også eie Nordic Journal of Religion and Society og samarbeide med KIFO og forlegger for å sikre tidsskriftets fremtid.

NASR's administrasjon vil være lokalisert hos KIFO. På denne måten fortsetter KIFO å være et nav i det nordiske religionssosiologiske samarbeidet.

PUBLISERING OG FORMIDLING

KIFO hadde et noe lavere antall publikasjoner i 2021 enn i 2020. (Fullstendig liste over publikasjoner finnes under pkt. 6)

	2020 Sum	2021 Sum	Hvorav på engelsk/ annet fremmedspråk		Vitensk. nivå 2		Vitensk. nivå 1		Ikke fagfelle- vurdert	
			2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021
Bøker	2	2		1		1		1		
Artikler i tidsskrifter og bøker	10	9	7	8	3	4	4	3	3	2
Institusjonsrapporter el. lignende	5*	4*								
Bokanmeldelser i vitenskapelige tidsskrift/fagtidsskrift	1	2	1	2						

* Vi teller én rapport utgitt i forskningsinstituttet Fafo's rapportserie (samarbeidsprosjekt) og én utgitt av konsulentfirmaet Vista AS under institusjonsrapporter.

I tillegg til publisering av bøker, artikler i bøker og tidsskrifter og forskningsrapporter, deltar forskerne på vitenskapelige konferanser og seminarer og presenterer sine forskningsfunn. Denne aktiviteten har vært sterkt redusert i 2020 på grunn av korona-pandemien. KIFOs forskere har presentert 2 'paper' på vitenskapelige konferanser og holdt 46 forelesninger på konferanser eller andre faglige sammenhenger. Forskerne er dessuten svært aktive når det gjelder forskningsformidling og kommunikasjon med offentligheten og KIFOs ulike brukergrupper, som departement, Kirkerådet, bispedømmeråd, fellesråd og menigheter på diverse samlinger hos disse, konferanser og fagdager. Se liste over framturen i media helt bakerst. Aviskronikker, artikler og intervjuer i ulike medier viser at KIFO-forskerne også er aktive og etterspurte for kommentarer og synspunkter, og at dette er en viktig kanal ut til offentligheten. Det er registrert 45 opptredener i media i 2021.

ØKONOMI

Grunnbevilgningen til KIFO utgjorde 7 244 000 kroner i 2021. Eksterne prosjektinntekter var på 1,92 mill. kroner i 2021. De samlede inntektene var 8,0 mill. kroner. Medlemskontingent fra hovedsamarbeidspartnerne var til sammen kr 80 000. KIFO fikk et overskudd i 2021 på 32 435 kroner. I 2020 var overskuddet på 682 510 kr. Dette illustrerer hvordan variasjoner i eksterne inntekter og stillingsvakanser slår ut i enkelte årsregnskap, men utlignes over en lengre periode. Året 2021 har vært et spesielt år for KIFOs økonomi på grunn av covid-19 restriksjoner, som har medført en del endringer i den daglige driften med bruk av hjemmekontor og digitale møter, samt flere planlagte arrangementer og reiser som måtte avlyses. Dette har ført til at de opprinnelig budsjetterte kostnader ble holdt en del lavere enn ellers.

KIFO inngikk avtale med KNIF Regnskap om levering av regnskapstjenester i 2019. Samarbeidet med KNIF Regnskap har gitt KIFO en god teknisk løsning for håndtering av budsjett, regnskap, fakturering og lønnskjøring.

NY AVTALE MED KIRKERÅDET OM GRUNNBEVILGNINGEN

Kirkerådet fattet høsten 2020 et vedtak som innebar et klart ønske om å videreføre KIFO under forutsetning om en ny avtale med Kirkerådets sekretariat. Dette ble en foreløpig kulminasjon etter en svært krevende høst der det forelå et forslag fra Kirkerådets direktør om å fjerne Kirkerådets grunnbevilgning til KIFO. Kirkerådets sekretariat og KIFO innledet en dialogprosess vinteren 2021, med sikte på å få en ny avtale. Høsten 2021 ble det enighet om en ny 5-årig avtale, med mulighet for fornyelse. Avtalen sikrer KIFOs økonomi og videreføring som en fri og uavhengig forskningsstiftelse, dog med en mer detaljert virksomhetsbeskrivelse og større grad av forpliktelse overfor Kirkerådet i rollen som tilskuddsyter.

Avtalen med Kirkerådet beskriver et forskningsprogram knyttet til bruken av grunnbevilgningen som i dag dekker mer enn 80 prosent av KIFOs inntekter. Forskningsprogrammet består av tre deler; en del som inneholder mer langsiktige oppgaver, en del som skal være avgrensede prosjekter som avtales år for år med Kirkerådets sekretariat, og en del som er til «fri forskning». Bestanddelene utgjør henholdsvis «minst 50 prosent», «inntil 35 prosent» og 15 prosent av grunnbevilgningen. Hoveddelen av programmet er nærmere beskrevet under fire overskrifter; Analyse av Den norske kirke, Analyse av tros- og livssynsutvikling i Norge og internasjonalt, Samfunnsutvikling og Kunnskapsdatabase. Innholdsbeskrivelsen er utviklet gjennom dialog mellom KIFO og Kirkerådets sekretariat, men er i samsvar med virksomhetsbeskrivelsen som er fastsatt i KIFOs vedtekter og satsningsområdene som er vedtatt i den siste Strategiplanen for KIFO (2021-2023).

Den nye avtalen som ble mottatt med stor lettelse i KIFOs styre og stab, skal gjelde for årene 2022 – 2026.

3 HOVEDSAMARBEIDSPARTNERNE, REPRESENTANTSKAPET OG STYRET

HOVEDSAMARBEIDSPARTNERE 2021

Ansgar Teologiske Høgskole, Kristiansand (ATH)
Det teologiske fakultet, Universitetet i Oslo (TF)
MF vitenskapelig høyskole, Oslo (MF)
VID vitenskapelige høgskole, Oslo (VID)
Høgskulen i Volda, Institutt for religion, livssyn og kyrkjefag, Volda (HVO)
IKO – Kirkelig pedagogisk senter, Oslo
Kirkerådet, Oslo (KR)
NLA Høgskolen, Bergen
Universitetet i Agder, Institutt for religion, filosofi og historie, Kristiansand (UiA)

REPRESENTANTSKAPET 2021

Professor Ingvild Sælid Gilhus, leder, oppnevnt av Kirkerådet
Varamedlem: Førsteamanuensis Svein Sandø
Professor Idar Kjølsvik, oppnevnt av Kirkerådet
Varamedlem: Professor emeritus Preben Lindøe
Professor Jone Salomonsen, oppnevnt av Det teologiske fakultet, Universitetet i Oslo
Varamedlem: Professor Oddbjørn Leirvik
Praktikumsleder Fredrik Saxegaard, oppnevnt av MF vitenskapelig høyskole
Varamedlem: Professor Tone Stangeland Kaufmann
Rektor Bård Mæland, oppnevnt av VID vitenskapelige høgskole
Varamedlem: Professor Annette Leis-Peters
Direktør Marianne Uri Øverland, oppnevnt av IKO – Kirkelig pedagogisk senter og IKO-Forlaget AS
Varamedlem: Administrasjonsleder Dag-Eirik Lannem
Rektor/førsteamanuensis Sigbjørn Sødal, oppnevnt av NLA Høgskolen
Varamedlem: Førsteamanuensis Bård Eirik Hallesby Norheim
Høgskolelektor Hildegunn Valen Kleive, oppnevnt av Høgskulen i Volda
Varamedlem: Førsteamanuensis Jostein Garcia de Presno
Professor Elisabet Haakedal, oppnevnt av Universitetet i Agder
Varamedlem: Professor Reidar Salvesen
Førsteamanuensis Marie Skånland, oppnevnt av Ansgar Teologiske Høgskole
Varamedlem: Førstelektor Øyvind Skjægstad

Professor emeritus Jørgen Straarup, Södertörns högskola, styreleder

Varamedlem: Direktør Marianne Uri Øverland, IKO – Kirkelig pedagogisk senter og IKO-forlaget AS

Førsteamanuensis Irene Trysnes, Universitetet i Agder, nestleder

Varamedlem: Førsteamanuensis Yvonne Margretha Wang, Høgskulen på Vestlandet

Førsteamanuensis Birgitte Lerheim, TF, Universitetet i Oslo

Varamedlem: Lars Laird Iversen, førsteamanuensis, MF vitenskapelig høyskole

Dr. theol. Nils Terje Lunde, stabsprest ved Forsvarets skolesenter, Kirkerådet.

Varamedlem: Elisabet Yrwing Guthus, prost, Vestre Aker prosti i Oslo bispedømme

Forsker Olaf Agedal, representant for ansatte

Varamedlem: Forsker Sindre Bangstad

Sindre Bangstad

Forsker I; cand.polit., ph.d., sosialantropologi.

Kompetanseområder: sosialantropologi, muslimer i sekulære samfunn (Sør-Afrika, Norge), menneskerettigheter, tros- og livssynsfrihet, islam, hatytringer, ytringsfrihet, sekularisme og sekularitet, rasisme, islamofobi.

Ånund Brottveit

Forskningssjef; cand.polit., ph.d.,

sosialantropologi

Kompetanseområder: sosialantropologi, symbol- og ritualteori, kulturanalyse, flerkulturalitet, sosialt nettverk, dialogisme og diskursteori, medisinsk antropologi.

E-post: anund.brottveit@kifo.no

Inger Furseth

Professor II; dr.polit., sosiologi (20%)

Kompetanseområder: religions sosiologi, kjønn og religion, religiøs mangfold, sosiologisk teori og sosiale og religiøse bevegelser.

E-post: inger.furseth@sosgeo.uio.no

Ann Kristin Gresaker (permisjon fom 04.01.2020 tom 03.01.2021)

Forsker II, ph.d., sosiologi

Kompetanseområder: religion, populærkultur og kjønn, medieanalyse, religions sosiologi og religiøs endring.

E-post: gresaker@kifo.no

Edvard Nergård Larsen

Forsker II; ph.d., sosiologi (20%)

Kompetanseområder: empiriske studier av moral, religion og politiske holdninger, statistikk, religions sosiologi, nyreligiøsitet og menighetsstudier.

E-post: edvard.nergard.larsen@kifo.no

Tore Witsø Rafoss

Forsker II; ph.d., sosiologi

Kompetanseområder: kultursosiologi, kognitiv sosiologi, kollektiv identitet, terror,

religions sosiologi og kvantitativ og kvalitativ metode.

E-post: tore.rafoss@kifo.no

Netta Marie Rønningen

Forsker III (fom 1.09.2020) MA, sosiologi

E-post: netta.marie.ronningen@kifo.no

Olaf Agedal

Forsker I; dr.philos., sosiologi

Kompetanseområder: kultur- og religions sosiologi, symboler, ritualer, jubileer, minnepolitikk, nasjonal identitet, kirker som kulturarena.

E-post: aagedal@kifo.no

Carsten Schuerhoff (vikar fom 01.03.2021)

Forsker II; dr. theol., teologi

Kompetanseområder: Kirke- og gudstjenesteteori, kirke og urbanitet, byutvikling, religionsdialog og internasjonale menigheter.

E-post: carsten.schuerhoff@kifo.no

Administrasjon:

Ina Holmstad

Rådgiver.

E-post: ina.holmstad@kifo.no

Direkte telefon: 23 33 47 20

5 PROSJEKTER UNDER ARBEID 2021

Prosjektene presenteres under følgende fem overskrifter.

1. Befolkningsundersøkelser om verdier og livssyn
2. Endringer i Den norske kirke og i hele livssynsfeltet
3. Religiøs praksis i et livssynsmangfoldig samfunn
4. Andre prosjekter

Inndelingen svarer til satsningsområdene som er beskrevet i Strategiplan for 2021-2023, og KIFOs kontinuerlige ansvar for forskning og kunnskapsoppbygging på området kirke-, religions- og livssynsstatistikk. (For publikasjoner og formidling fra prosjektene, se kapittel 6.)

Når det under finansiering står KIFO, betyr det at prosjektet er finansiert av KIFOs grunnfinansiering/tilskudd fra Kirkerådet over statsbudsjettet. Der det står KIFO og en annen institusjon, er prosjektet finansiert med tilskudd samt at KIFO bruker av grunnfinansieringen som egenandel for å gjennomføre prosjektet. Innenfor hvert satsningsområde er prosjektene oppført med de største finansieringskildene først.

5.1 BEFOLKNINGSUNDERSØKELSER OM VERDIER OG LIVSSYN

- Betydningen av tro og livssyn for verdier og holdninger i andre samfunnsspørsmål
- Empiriske endringer i befolkningens tro og livssyn
- Medlemsundersøkelser i Den norske kirke og andre livssynssamfunn
- Samfunnsutvikling og verdikonflikter

Prosjekttittel: Burning the Qur'an: Hate Speech, Blasphemy and Free Speech in Contemporary Norway.

Bemanning: Sindre Bangstad.

Ferdigstilling: Løpende

Finansiering: Norges Forskningsråd (NFR) 2019-2023.

Samarbeidsparter: Iselin Frydenlund og Esther Tenberg (MF), Torkel Brekke (Oslo Met), Eviane Leidig og Cathrine M. Thorleifsson (C-REX), Bharath Ghanesh (University of Groningen, Nederland).

Prosjektbeskrivelse: Prosjektet inngår som et underprosjekt i det NFR-finansierte prosjektet INTERSECT: Global and Intersecting Flows of Islamophobia. Underprosjektet tar utgangspunkt i etnografiske data om etterarbeidet etter SIANs Koranbrenning på Domkirketorget i Kristiansand 16. november 2019. I 2022 er det planlagt bidrag fra underprosjektet i form av inviterte bidrag til to (2) spesialutgaver av internasjonale vitenskapelige tidsskrift på nivå 2, og et (1) invitert bidrag til internasjonal redigert bokantologi (nivå 2).

Prosjekttittel: Ecofascism: The Future of Right-Wing Extremism?

Bemanning: Sindre Bangstad

Ferdigstilling: Mars 2022.

Finansiering: Egen.

Samarbeidsparter: Maria Darwish (Örebro universitet, Sverige).

Prosjektbeskrivelse: Med utgangspunkt i en upublisert M.A. avhandling om såkalt økofascisme av Darwish fra UiO i 2018 har det blitt utviklet en samarbeidsartikkel som er levert internasjonalt vitenskapelig tidsskrift (nivå 1) i oktober 2021. Det planlegges også en siste samarbeidsartikkel om økofascismen og dens alternativer som vil bli levert internasjonalt vitenskapelig tidsskrift (nivå 2) i mars 2022. Prosjektet har også ledet til inviterte presentasjoner om temaet ved en konferanse organisert av Arkivet/Plattform i Kristiansand i august 2021 og en invitert Global Development Studies Lecture ved NMBU på Ås i desember 2021.

Prosjekttittel: Utvikling av undersøkelse om norske muslimer

Bemanning: Ånund Brottveit, Olaf Agedal, Tore W. Rafoss

Ferdigstilling: 2022

Finansiering: KIFO

Prosjektbeskrivelse: Utvikling av undersøkelse rettet mot norske muslimer. Målet er å kartlegge bl.a. tro og livssyn hos norske muslimer ved hjelp av en landsdekkende undersøkelse.

Prosjekttittel: Religion i Norge i Dag

Bemanning: Tore W. Rafoss

Ferdigstilling: 2023 [Utsatt]

Finansiering: KIFO, UiA

Funksjon: Medredaktør på bok

Prosjektbeskrivelse: Bok om religion i Norge i dag på Universitetsforlaget. Samarbeid med Pål Ketil Botvar (UiA) og Ida Marie Høeg (UiA)

5.2 ENDRINGER I DEN NORSKE KIRKE OG I HELE LIVSSYNSFELTET

- Konsekvenser av ny lov for tros- og livssynssamfunn
- Den norske kirkes arbeid med demokrati og organisasjonsspørsmål
- Den norske kirkes gudstjenesteliv, trosopplæring, rekruttering og kulturformidling
- Aktuelle religionssosiologiske problemstillinger belyst av historiske og teologiske perspektiver

Prosjekttittel: Koronajul

Bemanning: Olaf Agedal, Tore W. Rafoss, Ånund Brottveit

Ferdigstilling: 2022

Finansiering: KIFO

Samarbeidsparter: NEG (Norsk Etnologisk Gransking)

Prosjektbeskrivelse: Prosjektet undersøker hvordan julefeiringen ble gjennomført i et år med sterke restriksjoner på sosialt samvær. Prosjektet ser både på den kirkelige markeringen av høytiden og på den bredere folkelige feiringen. Hvilke feiringsformer ble avlyst og hvilke alternative feiringer oppstod? Det empiriske grunnlaget for studien er surveyer gjennomført før og etter julefeiringen i 2020, innsamlet materiale om folks fortellinger om feiringen (fra NEG), og materiale fra mediadekningen.

Prosjekttittel: Lokalt kirkelig ansattes arbeidsmiljø

Bemanning: Ånund Brottveit, Edvard N. Larsen og Netta Marie Rønningen

Ferdigstilling: Egentlig 2021, men forsinkelser gjør at det blir 2022.

Finansiering: Finansiert av Fagforbundet.

Prosjektbeskrivelse: Målet med en arbeidsmiljøundersøkelse blant lokalt ansatte i Den norske kirke er å få frem spesielle utfordringer den kirkelige organisasjonen representerer for disse stillingsgruppene og hvordan de opplever debatten om omorganisering og overgang til én arbeidsgiverlinje.

Prosjekttittel: Tro på stedet! Et kurs i lokalmiljøet som kilde til fornyet kirketeori nedenfra

Bemanning: Carsten Schuerhoff

Ferdigstilling: 2022

Finansiering: KIFO

Samarbeidsparter: Trygve Wyller, Det teologiske fakultet/Universitetet i Oslo

Prosjektbeskrivelse: Prosjektet er knyttet til kurset «Tro på stedet!». Kursets deltakere er a) en gruppe studenter fra Det teologiske fakultet/Universitetet i Oslo og b) en gruppe lokale deltakere fra Trosterud/Haugerud. Den sistnevnte gruppen står i fokus for prosjektet. Det er ført en etnografisk inspirert feltdagbok som dokumenterer observasjoner fra kurset. Videre er det ført oppfølgingssamtaler med noen av deltakerne. Prosjektet akter å gi innspill til fornyet ekklesiologisk og kirketeoretisk tenkning.

Prosjekttittel: Recapitulatio og Refigurasjon

Bemanning: Carsten Schuerhoff

Ferdigstilling: 2022

Finansiering: KIFO

Samarbeidsparter: The Politics of Creation, a nordic workshop program

Prosjektbeskrivelse: Med utgangspunktet i tilbudet om Åpen kirke i Haugerud kirke i en tidlig fase av koronapandemien undersøker prosjektet hvordan det åpne kirkerommet kan forstås *på stedet* og spør: Hvordan kan konsepsjoner knyttet til *spatial turn*, her spesielt: refigurasjon (Martina Löw/Hubert Knoblauch), og til skandinavisk skapelsesteologi, her spesielt: recapitulatio (Gustaf Wingren), bidra til være med på å tolke det åpne kirkerommet bortenfor en binaritet mellom det hellige/sakrale og det allmenne?

5.3 RELIGIØS PRAKSIS I ET LIVSSYNSMANGFOLDIG SAMFUNN

- Tros- og livssynssamfunnenes rolle i lokalsamfunnet
- Interreligiøst samarbeid mellom livssynssamfunn og immigrantgrupper
- Livsfaseritualer i et livssynsmangfoldig samfunn Religion, nasjon og identitet

Prosjekttittel: Trossamfunnenes tilpasninger til korona-krisen 2020-21

Bemanning: Ånund Brottveit og Netta Marie Rønningen.

Ferdigstilling: 2021.

Finansiering: Finansiert av KIFO.

Prosjektbeskrivelse: Kartlegging av i hvilken grad livssynssamfunnene utenfor Den norske kirke har etterfulgt pålegg gitt av myndighetene, i hvilken grad de har formidlet informasjon om pandemien og smittevernregimene utover de konkrete konsekvensene for egne tilbud, og hva slags erstatningstilbud som har blitt utviklet istedenfor fysiske tilbud. Undersøkelsen er en del av «paraplyprosjektet» Ritualer og religiøse fellesskap under koronakrisen.

Prosjekttittel: Ritualer og religiøse fellesskap under koronakrisen (paraplyprosjekt)

Bemanning: Olaf Agedal, Ånund Brottveit, Tore W. Rafoss og Carsten Schuerhoff

Ferdigstilling: 2022

Finansiering: KIFO, STL, Fritt Ord, m.fl.

Samarbeidsparter: Elisabeth Johnsen (TF/UIO), Erling Birkedal (MF), Ingrid R. Joys (STL), nordiske forskningskontakter

Prosjektbeskrivelse: Prosjektet er et paraplyprosjekt som inkluderer flere delprosjekter. En overordnet problemstilling er hvordan koronakrisen påvirker livssyklusritualer (som dåp, konfirmasjon og gravferd) og «kalenderritualer» (som feiring av ukentlige helligdager, jule- og nyttårsfeiring, ramadan mm). Prosjektet samler inn både kvalitative og kvantitative data og inkluderer også en nordisk workshop organisert av Teologisk Fakultet ved Universitetet i Oslo

Prosjekttittel: Høytider og feiringer i koronaens tid. KIFO-seminaret 2021.

Bemanning: KIFOs ansatte og inviterte bidragsytere.

Ferdigstilling: 2021

Finansiering: KIFO

Prosjektbeskrivelse: Planlegging og gjennomføring av et dagsseminar 12.oktober på Litteraturhuset i Oslo om endringer i feiringer av høytider under koronakrisen med utgangspunkt i KIFOs forskning om temaet.

Prosjekttittel: Drive-in-id (filmproduksjon)

Bemanning: Olaf Agedal, Ånund Brottveit

Ferdigstilling: 2021

Finansiering: KIFO

Samarbeidsparter: Trygve Hagen (Hagens filmverden)

Prosjektbeskrivelse: På grunn av smittefaren under pandemien kunne ikke id-feiringen våren 2021 gjennomføres på vanlig måte. Som en alternativ feiringsform ble det arrangert en «drive-in-id» på en parkeringsplass ved et handlesenter i Groruddalen i Oslo. Filmen viser hvordan denne feiringen foregikk.

Prosjekttittel: Non-formal faith education among religious minorities in Norway (FAITHED)

Bemanning: Anders Aschim (Prosjektleder) INN, Thor-André Skrefsrud INN, Ole Kolbjørn Kjørven INN, Vebjørn Horsfjord INN, Synnøve Markeng (stipendiat) INN, Nora S. Eggen TF, Hildegunn Valen Kleive HiV, Lars Julius Halvorsen HiV, Marta Bivand Erdal PRIO, Ånund Brottveit KIFO.

Ferdigstilling: 2023.

Finansiering: Finansiert av Forskningsrådet.

Prosjektbeskrivelse: Hovedmålsetningen med FAITHED-prosjektet er a) å undersøke erfaringer til minoritets elever som deltar i trosopplæring sitt eget trossamfunn samtidig som de følger skolens religionsundervisning, b) få innsikt i hvordan de to ulike læringskontekstene påvirker annen samfunnsdeltakelse og eventuelle transnasjonale relasjoner. Prosjektet har som delmål å bidra til utvikling av teoretiske og metodologiske redskaper i forskning på ungdommer som står i en dobbelt minoritetssituasjon, og kartlegging av geografiske forskjeller i Norge når det gjelder samfunnsdeltakelse og tilhørighet. Brottveit vil være involvert i litteraturgjennomgang av kvantitative studier, inkludert nye analyser av data fra KIFOs menighetsundersøkelse i Oslo og survey blant norske muslimer.

Prosjekttittel: Ny new age

Bemanning: Tore W. Rafoss

Ferdigstilling: 2024

Finansiering: KIFO

Prosjektbeskrivelse: Teoretisk og empirisk prosjekt som ser på det som kan beskrives som en liten new age-renessanse i Norge og i verden i dag. Med korona og sosiale medier ser vi en oppblomstring av folk som driver med hekseri, krystaller, tarot, astrologi osv.

5.4 ANDRE PROSJEKTER

Prosjekttittel: Strukturell rasisme i Bergen

Bemanning: Sindre Bangstad, Edvard N. Larsen (KIFO).

Ferdigstilling: 1. februar 2021

Finansiering: Bergen kommune

Samarbeidsparter: Lise B. Grung, Ingeborg Rasmussen, Maria Amundsen (Vista Analyse).

Prosjektbeskrivelse: Rapport om minoriteters erfaringer med rasisme og diskriminering i Bergen på oppdrag fra Bergen kommune 2020-2021.

Prosjekttittel: Strukturell rasisme – et forskningsnotat.

Bemanning: Sindre Bangstad.

Ferdigstilling: 21. mai 2021

Finansiering: KIFO.

Prosjekttittel: Koronanasjonaldag

Bemanning: Netta Marie Rønningen, Olaf Agedal, Tore W. Rafoss, Ånund Brottveit, Edvard Nergård Larsen

Ferdigstilling: 2022

Finansiering: KIFO

Samarbeidsparter: NEG (Norsk Etnologisk Gransking)

Prosjektbeskrivelse: Prosjektet undersøker hvordan den norske nasjonaldagsfeiringen ble gjennomført i et år med sterke restriksjoner på sosialt samvær. Hvilke feiringsformer ble avlyst og hvilke alternative feiringer oppstod? Det empiriske grunnlaget for studien er en survey gjennomført etter nasjonaldagsfeiringen i 2021, innsamlet materiale om folks fortellinger om feiringen (fra NEG), og materiale fra mediadekningen.

Prosjekttittel: Rosetogenes paradoks

Bemanning: Tore W. Rafoss

Ferdigstilling: 2022 [Utsatt]

Finansiering: Fritt Ord, Universitetsforlaget

Prosjektbeskrivelse: Bok om 22. juli rosetogene

Prosjekttittel: Gjesteredaktør for nummer av Norsk sosiologisk tidsskrift

Bemanning: Tore W. Rafoss og Pål Halvorsen

Ferdigstilling: 2021

Finansiering: KIFO

Prosjektbeskrivelse: Gjesteredaktør sammen med Pål Halvorsen for Norsk sosiologisk tidsskrift, 2021: 3, temanummer om 22. juli.

6 PUBLIKASJONER

6.1 BØKER

Inger Furseth

- Furseth, Inger og Pål Repstad. 2021. *Modern Sociologists on Society and Religion*. London: Routledge. Vitenskapelig monografi, refereebasert (nivå 2)
- Furseth, Inger og Pål Repstad. 2021. *Moderne sosiologer om samfunn og religion*. Oslo: Universitetsforlaget. Vitenskapelig monografi, refereebasert (nivå 1)

6.2 ARTIKLER I BØKER

Inger Furseth

- Furseth, Inger. 2021. Beyond Ideology: A Social Movement Critique. I *Religion, Conflict, and Global Society – A Festschrift Celebrating Mark Juergensmeyer*, redigert av Mona Kanwal Sheikh og Isak Svensson, 65-70. Copenhagen: Danish Institute for International Studies. (nivå 1)

Carsten Schuerhoff

- Schuerhoff, Carsten. 2021. «Martin Luther im Groruddal.» I *Riskante Sätze: Von Gott reden. Erfahrungen mit dem Reden von Gott. Skizzen, Essays und literarisch-poetische Variationen*, Hans-Günter Heimbrock, 104–108, Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht. (nivå 2)

6.3 ARTIKLER I TIDSSKRIFTER

Sindre Bangstad

- Bangstad, Sindre. 2021. 'Anthropologies of the far-right and the anthropology of critique', *Social Anthropology* (nivå 2). Online First 14.06.21. Tilgjengelig på: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/1469-8676.13065>

Inger Furseth

- Furseth, Inger. 2021. "Religious Complexity. Theorizing Multiple Religious Trends". *Journal of Contemporary Religion* 36(1): 1-18. (nivå 2)
- Patricia Hill Collins, Elaini Cristina Gonzaga da Silva, Emek Ergun, Inger Furseth, Kanisha D. Bond og Jone Martínez-Palacios. 2021. "Intersectionality as Critical Social Theory". *Contemporary Political Theory*. <https://doi.org/10.1057/s41296-021-00490-0> (nivå 1)

Carsten Schuerhoff

- Schuerhoff, Carsten. 2021. «Corona, Gottesdienste und Digitalisierung.» *Cursor_ Zeitschrift Für Explorative Theologie*: <https://cursor.pubpub.org/pub/m8dhn10m>. (tidsskriftet er ikke listet)

- Schuerhoff, Carsten. 2021. «Wie wird Kirche (wieder) zu einem Sehnsuchtsort? Im Schatten der Kirche blüht ein Garten und wächst Kirche.» *Loccumer Pelikan. Religionspädagogisches Magazin für Schule und Gemeinde* (4): 27–28. (nivå 0)

Edvard Nergård Larsen

- Birkelund, Gunn E. Janz, Avra. Larsen, Edvard N. (2021). «Blir menn utsatt for ansettelsesdiskriminering i kvinnedominerte yrker? *Søkelys på arbeidslivet*, 197-209. (nivå 1)
- Birkelund, Gunn E. Lancee, Bram. Larsen, E.N. Polavieja, Javier G. Radl, Jonas. Yemane, Ruta. «Gender Discrimination in Hiring: Evidence from a Cross-National Harmonized Field Experiment». *European Sociological Review*. doi:10.1093/esr/jcab043 (nivå 2)

Tore Witsø Rafoss

- Norsk sosiologisk tidsskrift, 2021: 3, temanummer om 22. juli. Temareduktør sammen med Pål Csaszni Halvorsen.

6.4 RAPPORTER

- Bangstad, Sindre, Larsen, Edvard N. og Grung, Lise B. 2021. Strukturell rasisme i Bergen. Rapport 09/2021. Oslo: Vista Analyse/KIFO.
- Bangstad, Sindre. 2021. «Strukturell rasisme: et forskningsnotat.» KIFO-rapport 2021:1. Oslo: KIFO.
- Rønningen, Netta Marie og Olaf Aagedal. 2021. «Koronanasjonaldag. En dokumentasjonsrapport om 17. mai-feiringen 2021». KIFO Rapport 2021: 2. Oslo: KIFO.
- Tore Witsø Rafoss og Olaf Aagedal, «Koronajul: en dokumentasjonsrapport om julefeiring 2020», KIFO Rapport 2021: 3

6.5 BOKANMELDELSE I VITENSKAPELIG TIDSSKRIFT/FAGTIDSSKRIFT

Sindre Bangstad

- Bangstad, Sindre. 2021a. Is Free Speech Racist? Anmeldelse av Gavin Titley 2020. Is Free Speech Racist? Oxford og London: Polity Press. *Ethnic and Racial Studies* 44 (8): 1401-1404.
- Bangstad, Sindre. 2021b. How Right-Wing Hegemony Transformed Europe. Anmeldelse av Ferruh Yilmaz 2016. How the workers became Muslims: Immigration, Culture, and Hegemonic Transformation in Europe Ann Arbor, Michigan: University of Michigan. *Patterns of Prejudice* 54 (4): 443-445.

6.6 BEDØMMELSESKOMITEER (DR.AVH., DISPUTASER, TILSETTINGER)

Sindre Bangstad

- Opponent, Güney Dögans Licenciatutredning, 'The Historical, Social and Theological Roots of Salafism: A Literature Overview', Göteborgs Universitet, Sverige, fredag 23. april 2021.

Tore Witsø Rafoss

- Medlem i ansettelseskomite ved KIFO som tillitsvalgt

6.7 FOREDRAG OG GJESTEFÖRELESNINGER

Sindre Bangstad

- Innspillsmøte, Ytringsfrihetskommisjonen, torsdag 14. januar 2021. Innspillsmøte: «Straffeloven § 185 om hatefulle ytringer» – Ytringsfrihetskommisjonen (ykom.no)
- Invitert foredrag om 'Hva er ekstremisme – og hva kan vi gjøre for å motarbeide det?', Dialogpilotene, Teologisk Fakultet (TF), Universitetet i Oslo, torsdag 14. januar 2021.
- 'Til minne om Benjamin', Digitalt innspilt tale ved tyveårsmarkeringen for drapet på Benjamin Hermansen for African Student Association ved Universitetet i Oslo, tirsdag 26. januar 2021.
- Innledning, 'Hva er rasisme?', for Politisk debatt om rasisme i Agder', Universitetet i Agder, Kristiansand, torsdag 28. januar 2021.
- 'Om strukturell rasisme', Invitert foredrag for Etnisitetsgruppen hos Likestillings- og diskrimineringsombudet (LDO), Oslo, onsdag 3. februar 2021.
- 'Hatkrimregistreringer i Vest politidistrikt', Invitert foredrag for Vest politidistrikt, onsdag 17. februar 2021.
- 'Presentasjon av Bergensrapporten om strukturell rasisme', Invitert foredrag for Utvalg for Næring, Kultur og Mangfold i Bergen bystyre, onsdag 10. mars.
- 'Hva er rasisme?' Invitert foredrag for studenter i integrering ved Oslo Metropolitan University-Storbyuniversitetet, fredag 12. mars.
- 'Hva er rasisme- og hva kan vi gjøre med det?' Invitert foredrag, Sosialistisk Ungdom (SU), mandag 22. mars 2021.
- 'Erfaringer med strukturell rasisme i Bergen', Invitert foredrag for Antirasistisk Senter i forbindelse med FN-dagen mot rasisme, tirsdag 23. mars 2021.
- 'Erfaringer med strukturell rasisme i Bergen', Invitert foredrag for Bergen Næringsråd, onsdag 24. mars 2021.
- 'Understanding the Far- and Populist Right-Wing Continuum: The Case of Norway', Invitert Zoom-forelesning for Research Group on Populism, Anti-Gender and Democracy, Universitetet i Stavanger (UiS), tirsdag 20. april 2021.
- 'Findings from a study on structural racism in Bergen', Instituttseminar, Sosiologisk Institutt, Universitetet i Bergen, Zoom, onsdag 28. april 2021.
- 'Oslo: The Tipping Point of Global White Nationalism', Zoom Webinar, Muslim Public Affairs Committee (MPAC) USA, torsdag 22. juli 2021.
https://www.youtube.com/watch?v=Dv6tmPzAY_8
- 'Skaper vi menneskeverd?', Debatt i regi av Arkivet Fred- og Menneskerettighetscenter, Arendalsuka, onsdag 18. august 2021.

- 'Når barrikadene brytes: vold som virkemiddel i det offentlige ordskiftet', Debatt i regi av Plattform Agder, Arendalsuka, torsdag 19. august 2021.
- 'Hva er rasisme – og hva er politiets rolle?', Invitert foredrag ved Politihøgskolen i Oslo (PHS), torsdag 2. september 2021.
- 'Rasisme og klasse etter 11. september 2001', Debatt i regi av Deichman Grünerløkka/Akerselva Litteraturfestival, lørdag 11. september 2021.
- Invitert digitalt foredrag for MA-studenter i sosialantropologi ved Sosialantropologisk Institutt (SAI) Universitetet i Oslo, tirsdag 28. september 2021.
- 'Hva er ekstremisme – og hvordan kan vi forebygge det?', Invitert forelesning, Høgskolen i Innlandet (HINN), torsdag 14. oktober 2021.
- 'Økofascisme- høyreekstremismens fremtid?', Invitert foredrag 22. juli-seminar 'Terrorismens fortid og fremtid', Plattform/Arkivet, SAS Radisson Hotel Kristiansand, fredag 15. oktober 2021.
- 'Antisemittisk 'filosemittisme' på den ytre høyresiden', Invitert foredrag for Palestinakomiteen Sunmøre, Norsk Folkehjelp Ålesund og Omegn og Borgund og Spjelkavik Kyrkjeakademi, Ålesund lørdag 23. oktober.
- '22.juli-litteraturen ti år etter', Invitert foredrag for DEMBRA/Arkivet Lærerkurs, Kristiansand onsdag 24. november.
- 'Ytringsfrihet og hatytringer', Paneldeltakelse med Monika Csango og Birgitte Amalie Nilsen, Arkivets styre- og rådsmøte, Kristiansand, torsdag 25. november.
- 'Eco-fascism: The Future of Right-Wing Extremism?', Annual Global Development Studies Lecture 2021, NMBU (Norges Miljø- og Biovitenskapelige Universitet), Ås, fredag 3. desember.

Ånund Brottveit

- Paneldeltakelse på webinar: An anthropological view of Open Dialogue, Town Hall seminar, Laura Putnam and Kermit Cole with Mad in America 2.7.
- Visning av film: Drive-thru-id, innlegg: Minoritetenes religionsutøvelse og høytidsfeiring under koronaen, KIFO-seminar, Litteraturhuset 12.10.
- Bidrar tros mangfoldet til «parallellsamfunn»? Presentasjon på stiftelsesmøtet til STL Oslo, STL/Oslo kommune, Rådhuset, 21. oktober 2021.

Tore Witsø Rafoss

- 5.2. Forelesning Kulturanalyse, diskurs og semiotikk (SOS25000), Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi, UiO
- 5.3. Forelesning Kulturanalyse, diskurs og semiotikk (SOS2500) Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi, UiO
- 10.5. C-Rex seminar: «10 år etter 22. juli: Kunnskapsstatus og kunnskapsbehov». Presentasjon ved konferanse ved UiO
- 21.9. Forelesning Kultur og kommunikasjon (KULKOM1001), Det samfunnsvitenskapelige fakultet, UiO

- 23.9. Invitert presentasjon om religion i Norge i dag for Forbruker-, tros- og livssynsavdelingen i Barne- og familiedepartementet
- 12.10. «Kulturperspektiv på høytider og feiringer» presentasjon ved KIFO-seminaret «Høytider og feiringer i koronaens tid»
- 27.10. «Security after Utøya». Forelesning (på nett). Ecole Normale Supérieure, Chaire Géopolitique du risque
- 2.11. Paneldeltager ved Kirkelederkonferansen 2021 på Gardermoen, arrangert av KA
- 19.11. «Religious rituals and community in an age of social distancing.» Seminar på TF, UiO, deltakelse på seminar og presentasjon

Netta Marie Rønningen

- Koronanasjonaldag. Foredrag. KIFO-seminar: «Høytider og feiringer i koronaens tid». KIFO, Litteraturhuset, 12. oktober 2021.

Carsten Schuerhoff

- Gruppeleder på Tro på stedet (TEOL4151), Teologisk Fakultet

Olaf Aagedal

- Kirken og koronajulen. Frokostmøte (webinar) om den kirkelige julefeiringen 2020. Kirkerådet. Webinar. 18. mars 2021.
- Oslo Domkyrkje som nasjonal sørgestad i dagane etter terroren. Fagseminar om 10-årsminnet for terroren 22.juli 2011. KIFOs representantskapsmøte. KIFO. Webinar. 25. juni 2021.
- Kunsten gjev meining til staden og staden gjev meining til kunsten. Foredrag på Stoltenbergseminaret 2021. Barentssekretariatet. Kirkenes. 22.september 2021.
- Kva slags jul blei det under koronaen? Foredrag på KIFO-seminaret: Høytider og feiringer i koronaens tid. KIFO. Litteraturhuset i Oslo. 12.oktober 2021.

6.8 INVITERT PRESENTASJON VED VITENSKAPELIG KONFERANSE

6.9 PAPERPRESENTASJON VED VITENSKAPELIG KONFERANSE

Ånund Brottveit

- Digital Easter, drive-in Id al-fitr, and Christmas on a distance. Workshop: Religious rituals and community in an age of social distancing. TF, UiO, 19.11.

Edvard Nergård Larsen

- «Leaving or staying? Workplace minority presence and employee turnover” Larsen, Edvard N. Madsen, Aleksander Å. Hermansen, Are S. *RC28, Turku.*

Carsten Schuerhoff

- Recapitulatio og Refigurasjon. The Politics of Creation II: Ecological Thinking in Scandinavian Creation Theology, Københavns Universitet, 25.–28. august 2021.

- Pandemic Funerals. Temporary or permanent changes in the ritualization of death?. Religious Rituals and Community in an Age of Social Distancing. A ReNEW Research seminar and workshop, Universitetet i Oslo, 17.–19. november 2021.
- Pandemic Funerals. Temporary or permanent changes in the ritualization of death?. Sources of Life in Times of Crisis – Theological and Religious Practices Toward a New Normality. Third conference of the Nordic Network on Practice and Theology, Uppsala universitet. 1.–3. desember 2021.

6.10 FRAMTREDEN I MEDIA: KRONIKKER, ARTIKLER, INTERVJUER

Sindre Bangstad

- Antirasistisk.no. 'Benjamin Hermansen til minne', Video. Publisert tirsdag 19. januar 2021. <https://antirasistisk.no/benjamin-hermansen-til-minne/>
- Africa Is A Country. 'Remembering Benjamin', Essay, Africa Is A Country, tirsdag 26. januar 2021. <https://africasacountry.com/2021/01/remembering-benjamin>
- Theory From The Margins. 'Is Decolonization of Anthropology Possible?' Zoom Webinar med Ryan Cecil Jobson og Kamari M. Clarke, tirsdag 28. januar 2021.
- Bergen kommune.no. 'Har mottatt rapport om strukturell rasisme i Bergen', Omtale av rapport, Bergen kommune, fredag 5. februar 2021. <https://www.bergen.kommune.no/hvaskjer/helse-omsorg-og-inkludering/har-mottatt-rapport-om-strukturell-rasisme-i-bergen>
- NRK.no. 'Ny rasimerapport: 4 av 10 opplever diskriminering når dei søker på jobb', Omtale av rapport, NRK.no, onsdag 10. februar 2021. <https://www.nrk.no/vestland/4-av-10-med-minoritetsbakgrunn-fortel-om-diskriminering-i-arbeidslivet-i-bergen-1.15366222>
- Utrop. 'Ny rapport avdekker rasisme i skolen', Utrop, torsdag 11. februar 2021. <https://www.utrop.no/nyheter/nytt/245404/>
- Bergens Tidende. 'Bergen ønsker å være en inkluderende by. Det er fortsatt et godt stykke igjen', Omtale i lederartikkel, Bergens Tidende, mandag 15. februar 2021. <https://www.bt.no/btmeneringer/leder/i/Epjil5/bergen-oensker-aa-vaere-en-inkluderende-by-det-er-fortsatt-et-godt-stykk>
- Bergensavisen. 'Ny rapport avdekker rasisme i skolen: -Forferdelig lesning', Omtale, Bergensavisen, mandag 15. februar 2021.
- Der Groene Amsterdammer. 'Een fles alcohol voor het rendiervlees.' Intervju, onsdag 17. februar 2021. https://www.groene.nl/artikel/een-fles-alcohol-voor-het-rendiervlees?fbclid=IwAR2rDjuqz14uMuW60IsMPPiLZ74Zi_U3HRU3olsapfJza-xrRuf00JXOIh0
- NRK.no 'Politiet ansetter flere for å unngå dette: -SIAN-bråket var en vekker', Omtale av rapport, NRK.no, søndag 28. februar 2021. <https://www.nrk.no/vestland/politiet-ansetter-flere-for-a-unnga-dette--sian-braket-var-en-vekker-1.15391876>
- Filternyheter.no. 'IslamNet bak kjøp av Oslo-eiendom for nær 60 millioner – skytebane kan bli moske', Omtale av bok, mandag 1. mars. <https://filternyheter.no/islam-net-bak-kjop-av-oslo-eiendom-for-naer-60-millioner-skytebane-kan-bli-moske/?fbclid=IwAR2OP2KQwqDZ64mZZ2kMdYO1EeiGfJpMIOyUIVl5ltTgUoqVaykb6WBvKvs>
- Theory from the Margins. 'Our history is the future', Zoom Webinar med Nick Estes, torsdag 4. mars 2021.

- Theory from the Margins. 'Gender and the Margins', Zoom Webinar med Lila Abu-Lughod, torsdag 8. april 2021.
- Theory from the Margins. 'Stuart Hall: Selected Writings on Race and Difference', Zoom Webinar med Paul Gilroy og Ruth Wilson Gilmore, torsdag 13. mai 2021.
- Africa Is A Country. 'The impossibility of the black intellectual', Essay. *Africa is a Country*, onsdag 5. mai 2021. <https://africasacountry.com/2021/05/the-impossibility-of-the-black-intellectual>
- Klassekampen. 'Det store slaget', Intervju, lørdag 5. juni 2021.
- NRK 1 TV. 'Hev stemmen', Opptreden, lørdag 5. juni 2021.
- Theory from the Margins, 'Neither Settlers Nor Natives', Zoom Webinar med Mahmood Mamdani, torsdag 10. juni 2021.
- Khrono. 'Forsker om dansk strid: - I siste instans en McCarthy-logikk fra femtallet', Intervju *Khrono.no* tirsdag 15. juni 2021. https://khrono.no/forsker-om-dansk-strid--i-ytterste-instans-en-mccarthy-logikk-fra-femtallet/587771?fbclid=IwAR0tIWhFB_9pzoDE1NL1H2f68e14Cg5WQyC_CwRR82OFAhdjyKjNumLqkEQ
- Vårt Land. 'Flere forskere begrenser egen formidling: - Et tap' Intervju mandag 28. juni 2021.
- Sueddeutsche Zeitung (Tyskland). 'Der Terror darf nicht siegen', Intervju, Sueddeutsche Zeitung, tirsdag 20. juli 2021. <https://www.sueddeutsche.de/politik/utoya-rechtsextremismus-terror-norwegen-breivik-anschlag-1.5356920?reduced=true>
- NRC Handelsblatt (Nederland). 'Noorse politie houdt rekening met nieuw geweld door rechtsextremisten', Intervju, NRC Handelsblatt, onsdag 21. juli 2021. https://www.nrc.nl/nieuws/2021/07/21/aanslagen-kunnen-zich-herhalen-a4051926?fbclid=IwAR3iuv1T3PITX5wh53Lm_hH0aagcFUBKw2AyorbV1igr5yIVFduS4QkeTPw
- The Guardian. 'What has Norway learned from the Utøya attack 10 years ago? Not what I had hoped.', Kronikk, *The Guardian UK*, torsdag 22. juli 2021.
- Al-Jazeera English. 'Norway ten years after the Utøya massacre', Kronikk, *al-Jazeera English*, mandag 26. juli 2021.
- Aftenposten. 'Utdanningsministeren sa han fryktet politisk korrekthet. Nå reagerer forskere', Intervju, Aftenposten, onsdag 28. juli. https://www.aftenposten.no/kultur/i/PymBPP/utdanningsministeren-sa-han-fryktet-politisk-korrekthet-naa-reagerer-f?fbclid=IwAR3Z_vUPPbtWm0hh812oJsK7Hhwadab7VCsZzMwYqAJ2AbuPQvwTMpD2yE4
- Khrono.no. 'Akademisk frihet i seks punkter', Kronikk, *Khrono*, tirsdag 3. august. https://khrono.no/akademisk-frihet-i-seks-punkter/585040?fbclid=IwAR0IcLn9eE9z58qlzOcvCBa9pTqRTzkzgd445u_rOHC0ZhFYkpnRT_CdoiM
- Vårt Land. 'ICCs Sommerkurs: -Tilknytning til moskeen motvirker radikalisering', Intervju, *Vårt Land*, fredag 6. august. <https://www.vl.no/religion/2021/08/05/icc-sommerkurs-tilknytning-til-moskeen-motvirker-radikalisering/>
- El Diario Argentina. 'La paz social tiene cara de salmon', Sitat, *El Diario Argentina*, lørdag 7. august. https://www.eldiarioar.com/politica/paz-social-cara-salmon_1_8202909.html?fbclid=IwAR16YH7QYGSt6k1bq9R9fXYvMWRumALxw_e5vn_HxnDiY9pVwrSaojxi7_c

- Africa Is A Country. 'Amilcar Cabral And The Limits of Utopianism', Essay, *Africa Is A Country* onsdag 15. september.
- Theory From The Margins. 'Decolonisation and the University', Zoom Webinar med Prof Priyamvada Gopal, onsdag 29. september 2021.

Carsten Schuerhoff

- Schuerhoff, Carsten. 19.3.2021. «Nok en unyansert debatt om Groruddalen.» *Vårt Land*. <https://www.vl.no/meninger/verdidebatt/2021/03/19/nok-en-unyansert-debatt-om-groruddalen/>.

Tore Witsø Rafoss

Aviser

- 11.2. «Dette er stereotypene om -Kristen-Norge.» Intervju. *Vårt Land*.
- 11.9. «Fra nasjonalt narrativ til ideologisk debatt.» Intervju. *Utrop*.
- 11.12. «Det trengs mørke for å se lyspunktene.» Omtale av forskning. *Aftenposten*.

Radio og podcast

- Serie Studio 2 på P2 om moderne ritualer
- 12.7. Dugnad
- 13.7. Fotball
- 14.7. Jakt og fiske
- 15.7. Russetid
- 16.7. Fredagspils
- Om rosetogene ti år etterpå, Studio 2 P2
- «Vi lever i en digital, nyåndelig vekkelse. Hva tror man på der?» Morgenbladets forskningspodkast.

Olaf Agedal

- *Vårt Land*. Dette er stereotypene om Kristen-Norge. 11.februar. Intervju.
- *Vårt Land*. Mange lyspunkter fra korona-julen. 2.Mars. Intervju.
- *Aftenposten*. Det trengs mørke for å se lyspunktene. Kommentar til KIFOs julesurvey.